Total Pages : 3

End Semester Examination of Semester–III, 2015
Subject : SANSKRIT (PG)
Paper : SAN–304 (Theory)
Full Marks : 40
Time : 2 Hrs

The figures in the margin indicate the marks corresponding to the question

Candidates are requested to give their answers in their own word as far as practicable.

Illustrate the answers wherever necessary.

Group A

1. अधस्तनेषु प्रश्नत्रितयं यथायथं समाधेयम्- 10x3=30

क) की नामानुबन्धः? तस्य कति प्रकाराः सन्ति? तेषां निर्णयः कथं स्यात्? सर्वं च वेदान्तसारानुसारं सोपष्टम्भं निरूप्यताम्।

अथवा

वेदान्तसारोक्तदिशा अज्ञानस्य लक्षणं विशदीकुरुत।

ख) महाभाष्यदिशा शब्दस्य स्वरूपद्वयमुल्लिख्य, तत्र स्फोटात्मकस्य शब्दस्य स्वरूपं निरुप्यताम्।

अथवा

व्याकरणाध्ययनस्य मुख्यप्रयोजनानि पठितग्रन्थमवलम्ब्य निरूपयत।

ग) धुर्मस्य स्वरूपमवधाय मीमांसुरीत्यनुसारं लौगाक्षिर्भास्करमता- सिंप्रमात्तल्लक्षणं निश्चीयताम्।

अथवा

विधिमीमांसायां विधित्रयान्तर्गतविशिष्टविधेः स्वरूपं निर्धार्य्य मत्वर्थलक्षणाङ्गीकाराद् दोषापत्तेस्तन्निराकरणोपाये काश्चन पद्धतयोऽनुसर्तव्या इत्यत्र समाधानं वा कथं स्यात्?

(द्वितीय-तृतीय प्रश्नयोरेकतरः समाधेयः)

2. निम्नलिखितासु पङ्क्तिषु द्वयमेव सुरगिरा देवनागरीलिप्याश्रित्य व्याख्यायताम्- 5x2=10

क) नित्यानि-अकरणे प्रत्यवायसाधनानि सन्ध्या वन्दनादीनि।

अथवा

उपासनानि-सगुणब्रह्मविषयमानसव्यापार रूपाणि शाण्डिल्य विद्यादीनि।

ख) तस्मादनभ्युपायः शब्दानां प्रतिपत्तौ प्रतिपदपाठः।

अथवा

किं पुनः शब्दस्य ज्ञाने धर्म आहोस्वित् प्रयोगे?

5. अधस्तनेषु प्रश्नेषु प्रश्नंकं समासेन सुरगिरा देवनागरीलिप्या समाधेयम्–
2x5=10

क) धर्मजिज्ञासापदस्य तातपर्य्यं किम्?

ख) अव्याप्त्यतिव्याप्त्योर्लक्षणं निधेयम्।

ग) 'थोदनालक्षणोऽर्थो धर्मः' इत्यत्र थोदनाशब्दस्य कोऽर्थः।

घ) को नाम वेदः? तस्य कति भेदाः सन्ति?

ङ) गुणविधेः स्वरूपं वर्णयत।

च) पाठक्रमस्य स्वरूपं प्रकाशयत।

छ) को नाम मन्त्रः? सोदाहरणं प्रतिपादयत।